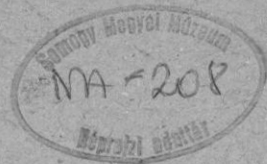

MA-208

Somogy megyei Múzeum
Néprajzi adattár

Szűcs (néző) Pólya Jánosé

Szűcs néző: 1957. IV. 7.

Tautalau: „Nézők gazdaságnevelése”

mutató a „Somogy Népművelés” kiállítás.

1 lap

Földrajzi mutató, Káposztás
baranyai; XXIX.

Iratgyűjtő

MSZ 5617
PÁPIRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

Levegőszedő

Ár: 1000 Ft. 1000 Ft. 1000 Ft. 1000 Ft.

MEGYÉNK GAZDAG NÉPMŰVÉSZETÉT MUTATJA BE a „Somogy Népművészete“ kiállítás

Április 4-én, felszabadulásunk napjának évfordulóján nyílt meg a kaposvári Béke Szálló nagytermében a „Somogy Népművészete“ kiállítás. A nagy érdeklődéssel várt kiállítás megnyitóján több mint 300 érdeklődő jelent meg és a délután folyamán ez a szám elérte az 1200-at.

A kiállítás célja, pótolni a többéves mulasztást, hiszen oly mostohán bántak megyénkben a mérhetetlenül gazdag népművészettel, a népművészeti alkotásokkal és a népművészekkel. A Megyei Tanács népművelési osztálya, amely a kiállítást rendezte, bebizonyította, hogy van érzéke a nép, Somogy népművészete iránt és igyekezett városunk dolgozóinak bemutatni a sokmotívumú szövő- és himzőművészet legjellemzőbb és legszebb darabjait. Ez az elv vezérelte őket, amikor a fa- és csontfaragók és faszobrászok munkáiból válogattak össze a kiállításra. Ilyen elv alapján a gondos kiválogatás lehetővé tette, hogy a részvevő 60 népművész kezemunkájából mintegy ezer olyan gyönyörű tárgyat tehettek közszemlére, mint amilyenekben a kiállításon gyönyörködhettünk.

A művészi faragványok sorát Kálmán István, a „Népművészet Mestere“ kitüntető cím birtokosa, balatonfenyvesi fa- és csontfaragó két faragott széke nyitja meg. A negyvennyolcas eszméket hirdető szépmintájú székek és a kiállított többi munkája: falikép, váza és dohányzó-doboz ízelítőt adnak hazánk megbecsült népművészeinek tehetségéről. A 87 éves Kapoli Lajos gyönyörű dobozai, sajátos mintáival is emelik a kiállítás értékét.

Két testvér: Bognár Károly Balatonzamárdiból és Bognár István Tabornál is résztvesz a kiállításon. Gyönyörű dobozai, szobraik a kiállítás legértékesebb anyaga közé tartozik. Igen szép s a mondanivalóját hűen kifejező Bognár Károly Furulyázó juhász báránnyal szobra. Nagy Ferenc tabi fafaragó neve is ismert a népművészet kedvelők és a szakemberek előtt. Ez alkalommal is olyan szép munkákat hozott a kiállításra, melyek csak az őszinte elismerést válthatják ki. Különböző alakú tálak, szobrok dicsérik ábrázolóképességét. Különösen értékes darab hatalmas húsostála, mely motívumaiban a magyar paraszti élet szépségét mutatja be. A négy szívvvel körülvett motívum a paraszti munka kezdetétől a bőséges aratáson át elvezet a jól végzett munka örömeig, a vigasságig. Csodálatos szépségű a női alakot ábrázoló faszobra is. A nyújtózkodó fiatal nő vonalainak harmonikus egysége, a kiegyensúlyozott tartalom szerves egésszé forrad össze szobrában. Ugyancsak idős művész munkája a kiállított lopók és apró csonthamutartók, sótartók, a pásztorélet megannyi nélkülözhetetlen darabja. Készítjük a 78 éves buzsáki Boszkovics János bácsi. A csontfaragók közül Varga László somogyjádi, Jancsikity János öreglaki népművészek szerepelnek még.

Igen érdekes és szép munkák Bakó Róland balatonberényi népművész kiállított tárgyai is. Az ember, ha nem a maguk gyönyörűségében, készen látná, el sem hinné, hogy kagylóhéjból virágokkertet, szívárványszínű madarakat lehet varázsolni, mint Bakó Róland teszi. Közülük is talán legszebb a tavaszi virágban pompázó faág madarakkal. Ugyancsak az érdekességek közé tartozik és megyénkben úgyszólván ismeretlen a

rézverés. Ebből adnak ízelítőt Kovács Jenő babócsai rézverő kiállított munkái. Igen érdekes megfigyelni e képek motívumait. Gyakori motívum benne az állat, elsősorban a szarvas és a majom. Ez egyben választ is ad számunkra a rézverés ősrégi voltára. Különösen szép az erdei kép szarvasokkal és a más ábrázoló harcos, aki kitűzi a győzelem zászlaját egy szikla-romra. Igen sok csodálója van a kiállított órának is, mely egy repülőgép elejébe van beépítve, az ingát egy réz-alak tartja, a súlyt pedig egy majom húzza le.

A kiállításnak körülbelül felét himzések, háziszöttesek, csipkék teszik ki. A főhelyet megyénk két legnevesebb himző községe, Karád és Buzsák foglalja el. Mindkét község párnákkal, terítőkkal, függönyszárnyakkal vesz részt a kiállításon. Különösen színes a karádi rész. Himzések, háziszöttesek, rátétesek bizarr színei olvadnak harmónikus egységbe. A buzsáki mintákban az uralkodó zöld-fehér, barna-fehér és a sárga-fehér szín. Gyönyörűek az abroszok és az ugyanolyan mintával, színnel himzett párnák és függönyszárnyak. Itt a szöttesek és himzések világában a magyarban minden uralkodó szín megtalálható. A csurgói mintákban a zöld és piros, a csurgókörnyékiben a zöld, rózsaszín és piros, a lakócsaiban a piros-fehér és fekete-fehér az uralkodó szín. Igen megcsodáltak a somogyi csipkék is a kiállításon. Gacsei Lídia Balatonendréről és Ajzert Ilona Tabról hozták el finommintájú, hajszálvékony csipketerítőiket.

A népművészeti kiállítás csak egy csepp abból a sokszínű népművészetből, amely megyénket ékesíti és mégis képet ad azoknak a városi dolgozóknak is a népművészet gazdagságáról, akik eddig még nem kerültek közel hozzá. S e szépet látni egyet jelent annak megszeretetésével is. Éppen ezért dicséretes az az ötlet, hogy nemcsak kiállítást, hanem vásárt is rendeztek. Így a dolgozók igen olcsó áron megvásárolhatják azokat a népművészeti tárgyakat, faragványokat, szötteseket, himzéseket, melyekkel széppé, otthonosabbá tehetik lakásukat.

Dicséretet érdemel a kiállítás rendezőse azért is, hogy fáradságot és anyagi eszközöket nem sajnálva, megrendezésében is minden eddigi kiállítást felülmúl a megyénk népművészetét bemutató kiállítás. Azonban hiányosság is akad az eredmény mellett. Bizonyára számos látogatóban felébred a kívánság, hogy megismerje a gyönyörű kézimunkák készítőit. Helyes lett volna — azon túl, hogy a népművészek április 4-én bemutatták, hogyan dolgoznak —, ha az előcsarnokban elhelyezik fényképeiket is. Ezt bizonyára az idő rövidsége akadályozta meg. Erre enged következtetni az is, hogy aránytalanul kevés a csontfaragás a kiállításon. Például egy kürtöt sem látni, holott csontfaragóink, de fafaragóink közül is számosan, országos nevet vívtak ki maguknak szép kürtjeikkel. S ha a népművelési osztály korábban kezdett volna a kiállítás szervezéséhez, a Népművészeti Intézet segítségével tudott volna anyagot biztosítani a népművészeknek a kiállításra. Ezek a hibák azonban eltörpülnek az eredmények mellett, amit az is mutat, hogy a megnyitás napján, alig fél nap alatt több mint ezer látogatója volt a kiállításnak és ezer forintot felül vásároltak a kiállított tárgyakból.